

VÄSTERMALMS SKOLA

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Läsåret 2020/2021

Kontaktpersoner

Kurator: Ulrika Sörling Stenberg, Anna-Karin Granlund, Vera Eriksson och Kornelia Rosvall af Geijersstam och Sara Tingsek

Sundsvall 2020-08-28

Innehållsförteckning

1. Syfte och bakgrund	3
2. Värdegrund och arbetssätt	3
3. Ansvarig rektor	3
4. Kartläggning av riskområden	3
5. Mål för arbete	6
6. Handlingsplan	7
7. Utvärdering av genomförda insatser	7
8. Elevers delaktighet i arbetet	9
9. Rutiner vid akuta situationer	10
10. Bilaga; Definitioner och begrepp	11
11. Bilaga; LISA	13

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder.

Syftet med en likabehandlingsplan är att elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för elever, personal och vårdnadshavare. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som ska planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Värdegrund och arbetssätt

Sundsvalls gymnasium, Västermalm ska vara en trygg mötesplats för ungdomar och vuxna.

Vår verksamhet bygger på demokratiska värderingar om alla människors lika värde och vi accepterar inga former av överträdelser av diskrimineringslagens och skollagens bestämmelser.

Skolan ska långsiktigt arbeta för en studiemiljö som främjar elevers inflytande, lika värde samt motverka diskriminering och kränkningar. Detta arbete ska ske i nära samarbete med eleverna.

3. Ansvariga rektorer

Rektorsområde 1:	NA, VO, HV - Julia Riabouchkina
Rektorsområde 2:	BA, EE, IN - Martin Roos
Rektorsområde 3:	IMSPR - Anna-Carin Viklund
Rektorsområde 4:	IMA - Roger Engström
Rektorsområde 5:	TE, FT - Anette Buhlér

4. Kartläggning av riskområden

Skolverkets skolenkät har använts som underlag för kartläggning av riskområden. Några frågor från tidigare år har lagts till. Svarsfrekvensen i år var 66%.

Västermalms skolenkät genomfördes december 2019 bland elever i år 1 och 3 på de nationella programmen. Skolverket genomförde själv skolenkäten för alla elever i år 2.

Resultaten kommer att redovisas i index för skolenkätens frågor. För de frågor som lagts till redovisas svaren i procent.

Gymnasiesärskolan har en egen likabehandlingsplan och en egen enkät. Introduktionsprogrammen samt språkinstruktionen kommer också använda sig av en egen enkät.

Underlaget för kartlägningsarbetet har bestått av:

- anmälningar som gjorts om kränkande behandling vid Västermalms skola
- resultatet av skolenkäten vid Sundsvalls gymnasium, skolområde Västermalm
- intervju med skolsköterskor på Västermalms skola beträffande vad som framkommit i hälsosamtalen med elever i år 1, läsåret 2019/20

Vid skolan finns för läsåret 3 registrerade anmälningar om kränkande behandling vilket är 4 färre än föregående läsår. Kränkningarna har bestått av:

- 1 - sexuella trakasserier
- 1 - fysiskt våld
- 1 - hot

Anmälningarna har blivit färre för varje år sedan dessa började registreras 2011.

De frågor som är kopplade till likabehandlingsplanens mål redovisas. De svar som har ett index under 7 kommer att lyftas fram som riskområden och som bedöms vara ett utvecklingsområde. Högt index innebär positivt svar.

Har du blivit utsatt för diskriminering, kränkningar eller trakasserier det här läsåret?

Ja	10%
Nej	90%

Kommentar: Andelen elever som har blivit utsatta för kränkningar har varit ungefär detsamma de senaste åren. I fjol var det stor skillnad mellan pojkar och flickor. I år är det ingen skillnad mellan könen. Resultaten överensstämmer med skolsköterskornas hälsosamtal för elever i år 1.

På vilket sätt har du blivit utsatt?

26%	verbalt
21%	utfrysning
21%	fysiskt
3%	sociala medier
0%	skadegörelse
29%	övrigt:

Fick du någon hjälp av personal på skolan då?

Ja	18%
Nej	28%
Ville inte ha hjälp	55%

Jag känner mig trygg i skolan

Index totalt: 7,82

Kommentar: Förra läsåret uppgav 90% av eleverna att de kände sig trygga i skolan

Finns det platser på skolan som är otrygga?

Ja	22%
Nej	78%

Kommentar: Svaren överensstämmer med tidigare års svar.

Om du svarade ja, vilka platser är otrygga

Matsalen	29
Korridoren	26
Idrotten	11
Uppehållsrum	12
Övrigt	33

I min skola jobbar man med att förhindra kränkande behandling?

Index totalt: 6,83

Kommentar: Utvecklingsområde.

De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt

Index totalt: 6,68

Kommentar: Utvecklingsområde

Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev

Index totalt: 7,54

I min skola finns det elever som jag är rädd för

Index totalt: 8,32

I min skola finns det personal som jag är rädd för

Index totalt: 8,57

I min skola respekterar vi varandras olikheter

Index totalt: 7,48

I min skola respekterar elever och lärare varandra

Index totalt: 7,31

I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö

Index totalt: 5,66

Kommentar: Utvecklingsområde

I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns

Index totalt: 5,81

Kommentar: Utvecklingsområde

I min skola är vi elever med och bestämmer vilka ordningsregler vi ska ha

Index totalt: 4,31

Kommentar: Utvecklingsområde

Trivs du på skolan?

Ja 93%

Nej 7%

Kommentar: I hälsosamtalen för elever i år 1 har 87% svarat att de trivs på skolan. De senaste 3 åren har antalet elever som trivs på Västermalms skola ökat.

Jag är nöjd med min skola som helhet.

Index totalt: 7,41

Sammanfattningsvis har följande riskområden identifierats:

- På Västermalms skola har 10% av eleverna utsatts för diskriminering, kränkningar och trakasserier.
- Det är en låg andel vuxna som reagerar när de får reda på att någon elev blivit kränkt.
- Antalet LISA-anmälningar har blivit färre för varje år sedan dessa började att registreras 2011. Inför läsåret 2020/21 ska arbetslagen informeras mer om användandet av LISA och rutiner för dokumentation.
- Kartläggningen visar att skolans förebyggande insatser för att förhindra kränkande behandling måste förbättras.
- På skolan har vissa otrygga platser identifierats. Framst är det i matsalen, centralhallen och korridorer som de flesta elever känner sig otrygga.
- I kartläggningen framgår att eleverna behöver bli mer delaktiga i att påverka sin skolmiljö.
- Eleverna bör ges bättre möjligheter att påverka utformningen av skolans ordningsregler.

5. Mål för arbetet

Mål

- Likabehandlingsplanen ska vara känd bland personal, elever och föräldrar.
- Alla elever ska trivas och känna sig trygga.
- Att få elever mer delaktiga kring arbetet med den fysiska och psykiska skolmiljön.
- Att utveckla det främjande och förebyggande arbetet för att förhindra kränkande behandling.
- All personal ska känna till och dokumentera i systemet LISA.

6. Handlingsplan

Föreslagna åtgärder	Ansvarig	När
Likabehandlingsplanen går igenom med arbetslagen. Personalen informeras om rutinerna för LISA-rapportering. Personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som präglar den pedagogiska verksamheten.	Rektor Kurator	Enligt varje programs årshjul
Mentor–med stöd av EHT, informerar/diskuterar likabehandlingsplanen med respektive klass. Eleverna ska få möjlighet att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.	Mentor	Enligt varje programs årshjul
Programarbetslagen genomför insatser som ska ske under året för att öka trygghet och trivsel för eleverna.	Rektor och arbetslag	Enligt varje programs årshjul
Öka elevernas delaktighet kring den fysiska och psykiska arbetsmiljön genom klassråd, programforum och matråd. Elevers medverkan kring ordningsregler sker via klassråden.	Mentor Rektor Kurator Skolsköterska	Enligt varje programs årshjul
Matrådet arbetar för att öka trygghet och trivsel i matsalen genom att förbättra den fysiska och psykosociala miljön.	Intendent Skolsköterska	Regelbundet under läsåret
Värdegrundsarbetet är en naturlig del av undervisningen, tex genom material och diskussionsunderlag som är kopplat till värdegrundsfrågor.	Ämneslärare	Regelbundet under läsåret
Mentor informerar sina elever om vart man vänder sig vid trakasserier och kränkningar.	Mentor	Regelbundet under läsåret
Kuratorsgruppen samverkar med elevkåren kring förbättringar av den fysiska miljön i skolan.	Kuratorer	September

7. Utvärdering av genomförda insatser läsåret 2019-20

Eftersom redovisningen från skolenkäten till större del är i index, vilket är nytt för i år, blir det svårt att jämföra med föregående år.

Nedan redovisas en utvärdering av insatserna från fjolårets likabehandlingsplan.

- **Rektor med stöd av EHT går igenom likabehandlingsplanen med arbetslagen. Personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder.**

Detta har genomförts på flera program. På en del arbetslag har detta inte prioriterats av olika anledningar. För att få en kvalitet och likvärdighet så bör denna insats planeras in i programmets årshjul.

- **Mentor med stöd av EHT, informerar/diskuterar likabehandlingsplanen med respektive klass. Eleverna ska få möjlighet att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.**

Elever i år 1 har informerats och getts tillfälle att diskutera vad skolans likabehandlingsplan innebär och var man kan vända sig.

Gällande skolans arbete med att förhindra kränkande behandling svarade eleverna med index 6,83. Detta är ett utvecklingsområde inför kommande läsår.

Föräldrar har informerats om likabehandlingsplanen i samband med föräldramöten.

- **Mentor informerar regelbundet sina elever om var man vänder sig vid trakasserier och kränkningar.**

I skolenkäten har eleverna svarat med index på 7,54 att de vet vem de kan prata med om någon varit elak mot någon elev.

- **Värdegrundsarbete genomförs i klasser via arbetslagen med stöd av EHT**

Detta arbete har varit en naturlig del i flera kurser. EHT har varit delaktig i flera av arbetslagen kring detta.

- **Programarbetslagen planerar vilka insatser som ska genomföras under året för att öka trygghet och trivsel för eleverna.**

93% av eleverna uppger att de trivs på Västermalms skola. Angående trygghet har eleverna svarat med ett index på 7,82.

Programarbetslagen har genomfört olika insatser i syfte att öka trygghet och trivsel för eleverna.

Elevcoachernas närvaro på skolan och kännedom om eleverna gör att de kan förebygga och förhindra att negativa situationer uppstår.

- **Regelbunden uppföljning av elevers fysiska och psykiska arbetsmiljö ska ske under klassråd, programforum och matråd.**

I skolenkäten svarade eleverna med index 5,66 på frågan om att kunna påverka sin skolmiljö och index 4,31 gällande deras delaktighet kring ordningsregler.

Detta är ett utvecklingsområde inför kommande läsår.

Protokollen från programforum saknas från vissa program vilket medför att det är svårt att utvärdera.

- **Kurator och skolsköterska deltar tillsammans med rektor på programforum en gång/termin med syfte att diskutera den fysiska och psykiska arbetsmiljön.**

På vissa program fungerar detta bra. För att få det att fungera på alla program behöver det planeras in i årshjulet. Det upplevs av EHT som ett bra forum att kunna nå ut till elever.

- **Ledningen träffar elevkåren som får i uppdrag att arbeta fram förslag kring förbättring av centralhallen i avseende trygghet och trivsel.**

Ledningen har gett kuratorerna i uppdrag att träffa elevkåren. Kontakt har tagits men något arbete har inte kunnat genomföras pga distansstudier. Kontakt kommer att tas inför kommande läsår.

- **Genom matrådet arbeta för att utöka platserna och minska köerna i matsalen.**

Det är ett mål att öka trivseln och tryggheten i matsalen genom att utöka platserna. Det finns en plan att bygga ut och utöka antalet platser. Detta har ännu inte genomförts.

8. Elevers delaktighet i arbetet

I skolenkäten framkommer att elevers delaktighet och påverkan på skolmiljön är ett utvecklingsområde. Det finns dock plattformar där elever regelmässigt deltar och har möjlighet att uttrycka önskemål, förslag och synpunkter på skolmiljön. Dessa är:

- Klassråd, här kan eleverna förslagsvis vara med och utforma skolans/programmets ordningsregler.
- Programforum, där träffar representanter från varje klass rektor och kurator/skolsköterska för programmet och för fram synpunkter som framkommit vid klassråden. Detta sker 2 ggr/termin.
- Matrådet, representanter från varje klass träffar skolintendent och skolköket för att diskutera möjlighet till utveckling av den fysiska miljön i matsalen samt annat som rör skolmaten.
- Elevkåren har fått i uppdrag att komma med förslag på utformning av den fysiska miljön i centralhallen.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att:

- De flesta elever på Västermalm känner sig trygga och trivs i skolan.
- Fortfarande finns flera platser på skolan som eleverna upplever som otrygga. Det är samma platser som har identifierats under flera år. Matsalen är den plats på skolan där flest elever känner sig otrygga.
- Elevcoacherna har en positiv inverkan på elevernas trygghet och trivsel.
- Skolan behöver fler trygga mötesplatser. Det finns önskemål från elever och personal att skolans café behöver öppnas.
- Andelen elever som har blivit utsatta för diskriminering, kränkningar eller trakasserier under läsåret är ungefär som föregående år.
- De flesta elever vet någon personal de kan prata med om de blivit utsatta för diskriminering, kränkning eller trakasserier på skolan.

- Andelen personal som reagerade när de ser någon elev som blivit kränkt har ett index under 7. Detta är ett utvecklingsområde inför kommande läsår.
- Skolan fick ett lågt index i skolenkäten gällande frågan om elever är med och bestämmer om skolans ordningsregler.
- Eleverna behöver få vara mer delaktiga i att påverka sin skolmiljö.
- Eleverna svarade lågt i skolenkäten på frågan om skolan arbetar med att förhindra kränkande behandling. Insatser görs på skolan gällande detta men dessa behöver bli tydligare så eleverna upplever skillnad.

9. Rutiner för akuta situationer

När elev kränker elev

- A. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektor eller EHT- kurator/skolsköterska.
- B. Anmälan ska göras i LISA* under fliken för ”Anmälan om kränkande behandling av barn/elever”. Det dokumentet finns på Inloggad under tjänsten rapportera tillbud och skador.
- C. Så snart skolan får kännedom om att en elev anser sig kan vara kränkt inträder, utöver anmälningsskyldigheten också utrednings- och åtgärdsskyldighet. Detta gäller oavsett hur skolan fått informationen; från elev, vuxen eller anonymt.
- D. En utredning utifrån händelsen påbörjas.
- E. Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas vid omyndig elev.
- F. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.
- G. Blanketten skickas digitalt till Barn och utbildningskontoret.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentationen, uppföljning och kontakt med elevs vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas de fackliga representanter.

10. Bilaga: Definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till elevens könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där elevers uppträdande/agerande inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan får inte missgynna någon elev på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till elevens bästa och alla elever har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• **Funktionsnedsättning**

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

• **Sexuell läggning**

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till eleven.

• **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar en elev och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

11. Bilaga: LISA

Rutiner för utredning i ”LISA”

”LISA” är ett system för dig som är medarbetare.

Här kan du anmäla händelser så som t.ex. skador, tillbud och kränkande behandling

Du kan även se händelser som du tidigare har anmält.

Om du inte kan slutföra din händelserapportering kan du välja att spara det som skrivits till nästa gång du loggar in i LISA.

Om du har en påbörjad rapport så måste den slutföras innan du kan gå vidare med nästa händelserapport.

Din chef kan påbörja hanteringen av din anmälan när denna är slutförd.

- A. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektor.
- B. Anmälan ska göras i LISA under fliken för ”Anmälan om kränkande behandling av barn/elever”. Det dokumentet finns på Inloggad under tjänsten rapportera tillbud och skador.
- C. Så snart skolan får kännedom om att en elev anser sig kan vara kränkt inträder, utöver anmälningskyldigheten också utrednings- och åtgärdsskyldighet. Detta gäller oavsett hur skolan fått informationen; från elev, vuxen eller anonymt.
- D. Rektor ska skyndsamt anmäla vidare till skolområdeschefen.
- E. Blanketten skickas digitalt till Barn och utbildningskontoret.
- F. Efter anmälan av ärendet i ”LISA” ska ärendet dokumenteras på blanketten ”Utredning om kränkande behandling”. [Blanketten finns på kommunens intranät, ”Inloggad/ blanketter”.](#)

